

1/2022 | Tiedote alkavasta tutkimuksesta

Valtakunnallisen apteekkien lääkitysturvallisuusohjelman (VALO) tutkimusstrategia

E. Mäkinen, A-K. Taimi, C. Sandler, A. Schoultz ja A-R. Holmström

Lääkitysturvallisuuden tutkimustarpeita kartoitetaan VALO-ohjelmalle (2021–2026) laadittavaan tutkimusstrategiaan 2023–2026

Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa keskeiset kansalliset lääkitysturvallisuuden tutkimusalueet, joiden avulla voidaan edistää avohoidon potilaiden ja asiakkaiden lääkitysturvallisuutta suomalaisessa sote-palvelujärjestelmässä.

Tutkimus toteutetaan Helsingin yliopistossa farmasian tiedekunnassa ja se on osa kansallista VALO-ohjelmaa. VALOn toimenpiteiden avulla pyritään lisäämään avohoidon asiakkaiden ja potilaiden lääkitysturvallisuutta ja lääkehoitoon osallistuvien sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden yhteistyötä, avoapteekit mukaan lukien. Tutkimuksen tulosten pohjalta muodostetaan VALO-ohjelmalle tutkimusstrategia (2023-2026), joka linjaa avohoidon lääkitysturvallisuuden keskeiset lähitulevaisuuden tutkimustarpeet.

Tutkimusaineiston keruu suoritetaan kevään 2022 aikana, jonka jälkeen tutkimuksesta kirjoitetaan kansainvälinen julkaisu osana väitöskirjaa ja apteekki- ja sairaalafarmasian erikoistumiskoulutuksen opintoja. Kansainvälisen julkaisun on määrä olla valmis julkaistavaksi vuoden 2023 alussa.

Aineisto ja menetelmät

Aineisto kerätään Nominal Group Technique (NGT) -menetelmää soveltaen. Tutkimukseen osallistuu noin 20 lääkitysturvallisuuden asiantuntijaa, joiden näkemykset avohuollon lääkitysturvallisuustutkimuksen keskeisimmistä alueista ja tarpeista kartoitetaan vaiheittain hyödyntämällä: i) sähköistä kyselyä (tutkimusalueiden ja tarpeiden lähtötason määrittely), ii) strukturoitua ryhmäkeskustelua (tutkimusalueiden ja tarpeiden jatko-kehittäminen ja ryhmittely), iii) sähköistä kyselyä (tutkimusalueiden ja tarpeiden priorisointi). Aineisto analysoidaan soveltuvin laadullisin ja määrällisin menetelmin.

Avohoidon lääkitysturvallisuuden tutkittuun tietoon perustuva kehittäminen edellyttää systemaattista tutkimustietoa

Lääkitysturvallisuustutkimus on ollut Suomessa tähän saakka vähäistä ja hajanaista ja se on painottunut vain tiettyihin lääkehoidon toteuttamisen vaiheisiin [1,2]. Tutkittuun tietoon perustuva lääkitysturvallisuuden kehittäminen edellyttää kuitenkin tutkimustarpeiden systemaattista tunnistamista ja tunnistettujen tarpeiden priorisointia.

VALOn tutkimusstrategia ohjaa tutkimusta niihin lääkitysturvallisuuden osa-alueisiin, jotka mahdollistavat ajantasaisen ja systemaattisen tutkimustiedon tuottamisen ja hyödyntämisen käytäntöön. Tutkimusstrategian keskeisimpiä sisältöjä hyödynnetään lisäksi ohjelman kaksivuotiskausien (2023–2024 ja 2025–2026) toimenpiteiden tunnistamisessa sekä priorisoinnissa. Tutkimusstrategian tavoitteena on myös tukea tietoon perustuvaa johtamista sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Lähteet

[1] Hakoinen S., Laitinen-Parkkonen P., Airaksinen M.: Lääkekaaoksen hallinta sote-muutoksessa: – nykytila, haasteet ja ratkaisuehdotukset. Kunnallissalan kehittämissäätöön Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu; No. 106. KAKS - Kunnallissalan kehittämissäätö, 2017

[2] Airaksinen M., Hämeen-Anttila K., Saastamoinen L.: Tutkimustieto hyötykäyttöön: Rationaalisen lääkehoidon tutkimusstrategia 2018–2022. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 7/2018. Sosiaali- ja terveysministeriö, 2018

Lisätietoja

Emilia Mäkinen, proviisori, väitöskirjatutkija, Helsingin yliopisto,
emilia.em.makinen@helsinki.fi

Anna-Kaisa Taimi, proviisori, TtM, Lielahden apteekki, Helsingin yliopisto,
anna-kaisa.taimi@helsinki.fi

Charlotta Sandler, FaT, farmaseuttinen johtaja, Suomen Apteekkariliitto,
charlotta.sandler@apteekkariliitto.fi

Anna Schoultz, FaT, apteekkari, Punavuoren apteekki,
anna.schoultz@fimnet.fi

Anna-Riia Holmström, FaT, apulaisprofessori, Helsingin yliopisto,
anna-riia.holmstrom@helsinki.fi

